

ZMIANY W PRAWIE I PODATKACH / AKTUALNOŚCI

Objaśnienia MF dotyczące grup VAT

Przypominamy, że przepisy o Grupach VAT miały wejść w życie z dniem 1 lipca 2022 r., jednak ze względu na mnożące się wątpliwości związane z nimi przesunięto ich wejście w życie na 1 stycznia 2023 r.

- Grupę VAT można opisać jako prawną formę współdziałania do celów VAT. Jest ona odrębnym podatnikiem tylko dla celów podatku od towarów i usług. Transakcje pomiędzy członkami grupy wyłączone są z opodatkowania tym podatkiem. Zawiązanie grupy VAT ma charakter dobrowolny. Możliwość uzyskania statusu szczególnego podatnika podatku od towarów i usług, jakim jest grupa VAT, jest przewidziana dla grupy podatników powiązanych finansowo, ekonomicznie i organizacyjnie, którzy zawrą umowę o utworzeniu grupy VAT. Podczas całego okresu istnienia grupy VAT zachodzić muszą wszystkie trzy typy powiązań.
- Grupa VAT nie może być członkiem innej grupy VAT, co uniemożliwia tworzenie wielostopniowych struktur grup VAT. W trakcie trwania grupa VAT nie może być rozszerzona o inne podmioty, ani pomniejszona o którykolwiek z podmiotów wchodzących w jej skład.
- Przedstawiciel Grupy wystąpi o nadanie jej nr NIP. Taki numer będzie służyć do identyfikacji Grupy w zakresie podatku VAT, natomiast członkowie grupy w zakresie odnoszącym się do innych podatków nadal będą korzystać ze swoich indywidualnych NIP, które cały czas pozostaną ważne i niezmienione.
- Członek grupy VAT po ustaniu jej trwania będzie miał przywracany zarówno status podatnika VAT jak i status podatnika VAT UE, o ile status ten posiadał przed wykreśleniem związanym z zarejestrowaniem grupy VAT.
- Z chwilą uzyskania statusu podatnika grupa VAT wchodzi w prawa poszczególnych członków grupy VAT. Przykładowo zachowane zostają prawa członków grupy VAT niezrealizowane przez członków grupy VAT, w okresach rozliczeniowych przed utworzeniem grupy VAT, prawo do odliczenia podatku naliczonego wynikające z faktur wystawionych na członków grupy VAT. Zasady opodatkowania poszczególnych czynności uznanych za świadczone przez grupę VAT dla innych podatników nie różnią się od zasad stosowanych przez innych podatników podatku VAT. Co istotne, w objaśnieniach wskazano, że Grupa VAT zasadniczo nie jest schematem podatkowym.

- Grupę VAT, co bardzo istotne, mogą utworzyć podatnicy w zakresie, w jakim posiadają siedzibę na terytorium kraju oraz podatnicy nieposiadający siedziby na terytorium kraju - w zakresie, w jakim prowadzą działalność gospodarczą na terytorium kraju za pośrednictwem oddziału położonego na terytorium kraju. Oznacza to też, że jeśli do grupy VAT wejdzie podmiot krajowy, który posiada oddział zagraniczny, to ten zagraniczny oddział nie będzie należał do grupy VAT. Jednocześnie w przypadku, gdy podmiot zagraniczny prowadzący w Polsce działalność za pośrednictwem oddziału zdecyduje się wejść do grupy VAT, będzie miał taką możliwość, ale do grupy VAT wejdzie w takiej sytuacji tylko ta część przedsiębiorstwa, która jest oddziałem. Oznacza to, że w pozostałym zakresie podmiot ten nie będzie traktowany jako część grupy VAT, co będzie skutkowało konsekwencjami podatkowymi polegającymi na opodatkowaniu czynności dokonywanych pomiędzy oddziałem, który wejdzie do grupy VAT, a centralą przedsiębiorcy z siedzibą w innym kraju.
- Podmiot może być członkiem tylko jednej grupy VAT. Należy z tym również łączyć konieczność wejścia w skład grupy VAT w całości, tzn. nie ma możliwości przystąpienia do grupy VAT w części, a częściowo rozliczania się w VAT poza grupą. W przypadku podmiotu zagranicznego który posiada na terytorium Polski dwa oddziały konieczne jest wejście do grupy VAT obydwu tych oddziałów. Założenia te nie dotyczą oczywiście oddziałów zagranicznych podmiotu z siedzibą w kraju, który staje się członkiem grupy VAT, gdyż te nigdy nie mogą stać się częścią grupy VAT w Polsce.

Projekt ustawy regulującej maksymalną cenę energii dla MŚP

Rząd poinformował o rozpoczęciu prac nad projektem ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku.

Założenia do projektu nowej ustawy przewidują zapewnienie pomocy mikro, małym i średnim przedsiębiorcom, w związku ze znacznym wzrostem cen energii elektrycznej. Resort przewiduje również wsparcie dla samorządów, szpitali szkół, domów pomocy społecznej i innych podmiotów użyteczności publicznej. Ponadto zwiększona zostanie pomoc dla gospodarstw domowych.

Najważniejszym z proponowanych przez rząd rozwiązań jest wprowadzenie mechanizmu maksymalnej ceny na energię elektryczną. Założenia do projektu ustawy przewidują zagwarantowanie wymienionej w ustawie grupie odbiorców stałej ceny za obrót energią elektryczną. Chodzi o tzw. cenę maksymalną na określonym poziomie 785 zł/MWh (lub 699 zł/MWh w przypadku odbiorców w gospodarstwach domowych). Cena energii elektrycznej miałaby utrzymywać się na zagwarantowanym w ustawie poziomie niezależnie od wzrostu cen energii elektrycznej na rynku hurtowym w roku 2023. Maksymalna cena energii elektrycznej miałaby obowiązywać od 1 grudnia 2022 r. do końca przyszłego roku.

Sprzedawcy energii w okresie od dnia 1 grudnia 2022 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. mają zostać zobowiązani do stosowania w rozliczeniach z uprawnionymi odbiorcami cen nie wyższych niż cena maksymalna za zużycie energii elektrycznej. Z założeń wynika, że w przypadku:

- mikro, małych i średnich przedsiębiorców – obowiązek stosowania przez sprzedawców energii cen nie wyższych niż cena maksymalna będzie dotyczył poboru nie większego niż 90% średniego zużycia energii elektrycznej tych odbiorców w okresie od dnia 1 grudnia 2020 r. do dnia 31 grudnia 2021 r.;
- podmiotów użyteczności publicznej – cena, podobnie jak w przypadku małych i średnich przedsiębiorców, będzie dotyczyła poboru nie większego niż 90% średniego zużycia energii;
- gospodarstw domowych – korzystają oni z ceny maksymalnej w zakresie całości poboru powyżej limitów 2/2,6/3 MWh.

Ponadto w komunikacie rządowym przewidziano następujące założenia do projektu ustawy:

- wprowadzenie nowego obciążenia dla firm energetycznych wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energię min. z wiatru, promieniowania słonecznego, czy energię geotermalną - w postaci obowiązku uiszczania kwoty wpłaty, będącej nadmiarowym przychodem, zgodnie z przyjętym w ustawie sposobem obliczania Z obciążenia mają być zwolnieni wytwórcy energii używający jednostki wytwórczej o mocy zainstalowanej nie większej niż 1 MW;
- wprowadzenie systemu rekompensat dla przedsiębiorstw obrotu, gdzie podmiotem odpowiedzialnym za wypłatę rekompensat będzie Zarządca Rozliczeń S.A.,
- obowiązek publikacji przez Towarową Giełdę Energii S.A. wartości ceny referencyjnej w terminie 5 dni po zakończeniu miesiąca.

Projekt ustawy o środkach nadzwyczajnych mających na celu ograniczenie wysokości cen energii elektrycznej oraz wsparciu niektórych odbiorców w 2023 roku ma zostać przyjęty przez Radę Ministrów w IV kwartale 2022 r.

Zmiany w opłacie od małych i opłacie cukrowej

Na stronie Rządowego Centrum Legislacji opublikowany został projekt ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw. Projekt przewiduje zmiany w przepisach dotyczących dwóch opłat: od napojów alkoholowych sprzedawanych w opakowaniach do 300 ml i od napojów z dodatkiem substancji słodzących oraz kofeiny i tauryny.

Projekt przewiduje objęcie opłatą cukrową sprzedaży przez internet oraz uniknięcie obowiązku uiszczania opłaty od tych samych napojów alkoholowych przez kilka podmiotów.

Zasadniczą zmianą w systemie opłaty od napojów z dodatkiem cukru, kofeiny lub tauryny będzie przeniesienie obowiązku uiszczania opłaty na producentów, importerów oraz podmioty nabywające te napoje wewnątrzspółnotowo. Obecnie tym obowiązkiem są obciążone podmioty sprzedające napoje do punktów sprzedaży detalicznej, a producenci i importerzy tylko wtedy, gdy sami prowadzą sprzedaż detaliczną.

Ponadto, opodatkowane zostaną wszystkie koncentraty, z których przygotowuje się napoje, które dzisiaj nie są opodatkowane. Koncentraty będą miały odrębną stawkę opłaty uwzględniającą wyższą zawartość cukru.

W projekcie przewidziano ponadto złagodzenie przepisów dotyczących kar za niewywiązywanie się z obowiązków dotyczących opłaty cukrowej i opłaty od małych. Za niewniesienie na czas opłaty cukrowej nie będzie już grozić 50 proc. kwoty należnej opłaty, ale 25 proc. lub 50 proc. kwoty zaniżenia. Stawki kar będą o połowę niższe, gdy przedsiębiorca naprawi swój błąd w ciągu 14 dni od zakończenia kontroli podatkowej.

Ustawa ma wejść w życie 1 lipca 2023 r. Projekt został skierowany do konsultacji.

Nowy system obsługi niektórych umów

W dniu 25 października 2022 r. Rada Ministrów przyjęła projekt ustawy o systemie teleinformatycznym do obsługi niektórych umów.

Jak poinformowano na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, **system ma stanowić narzędzie dla pracodawców i zleceniodawców do prowadzenia umów i archiwizowania dokumentacji**. Mikroprzedsiębiorcy i firmy zatrudniające do 9 osób, rolnicy oraz osoby fizyczne będą mogli skorzystać ze specjalnego systemu IT, w którym dostępne będą wzory standardowych umów oraz funkcjonalności pozwalające m.in. odprowadzać składki na ubezpieczenia społeczne i zaliczki na podatek dochodowy. System umożliwi również przechowywanie umów oraz udostępnianie dokumentacji pracowniczej.

Najważniejsze rozwiązania przewidziane w projekcie obejmują:

- Powstanie systemu teleinformatycznego, który ułatwi prawidłowe naliczanie i odprowadzanie podatków oraz składek na ubezpieczenie.
- Możliwość zawierania umów za pośrednictwem systemu teleinformatycznego według gotowych wzorów.
- Rozszerzenie zastosowania podpisu zaufanego na zawieranie: umów o pracę, umów zlecenia, umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu oraz umów uaktywniających.
- Obsługa przez system procesu zawierania i przechowywania umów oraz udostępniania dokumentacji pracowniczej.
- Zintegrowanie nowego rozwiązania z systemem praca.gov.pl oraz biznes.gov.pl.

Nowe przepisy mają wejść w życie po 30 dniach od ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. System teleinformatyczny zostanie uruchomiony do 2025 r. Minister rodziny i polityki społecznej będzie mógł ogłosić wcześniejsze uruchomienie systemu.

Przedłużenie Tarczy Antyinflacyjnej oraz zmiany w CIT

W dniu 24 października 2022 r. prezydent podpisał ustawę o CIT, która przedłuża działanie Tarczy Antyinflacyjnej do 31 grudnia 2022 r. Oznacza to m.in. utrzymanie czasowego obniżenia stawek VAT na: podstawowe produkty żywnościowe, energię elektryczną i ciepłą, gaz ziemny, niektóre paliwa silnikowe oraz nawozy i środki wykorzystywane w produkcji rolnej. W dalszym ciągu, będzie obowiązywała także obniżka akcyzy na prąd, zwolnienie z akcyzy energii elektrycznej dla gospodarstw domowych, obniżka stawek akcyzy na niektóre paliwa silnikowe oraz czasowe wyłączenie z opodatkowania podatkiem handlowym sprzedaży niektórych paliw.

Zmiany w CIT obejmą natomiast:

- Modyfikację i odroczenie wejścia w życie przepisów o minimalnym podatku dochodowym (zawieszenie na lata 2022-2023),
- uchylenie przepisów o tzw. „ukrytej dywidendzie”,
- zmianę przepisów dotyczących obowiązku dokumentacyjnego w zakresie tzw. pośrednich transakcji rajowych,
- zmianę przepisów dotyczących polskiej spółki holdingowej (PSH),
- uelastycznienie konstrukcji oświadczenia wyłączającego obowiązek stosowania mechanizmu pay & refund,
- zmianę przepisów dotyczących opodatkowania podatkiem od przerzuconych dochodów,
- złagodzenie przepisów dotyczących rozliczaniu kosztów finansowania dłużnego w kosztach podatkowych,
- likwidację obowiązku składania załącznika przy korzystaniu z „ulgi na złe długi”,
- poprawę regulacji dotyczących przepisów o opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek (tzw. estoński CIT),
- zmianę przepisu dotyczącego terminu opłacenia składek z tytułu przychodów ze stosunku pracy i zrównanych, w części finansowanej przez płatnika, składek na Fundusz Pracy, Fundusz Solidarnościowy oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

INTERPRETACJE / ORZECZENIA

Kara umowna jako koszt podatkowy

W interpretacji indywidualnej z dnia 6 października 2022 r., Dyrektor KIS stwierdził, iż Spółka energetyczna może uznać za koszt podatkowy rekompensatę, którą zapłaciła dostawcy za zamówienie mniejszej ilości węgla, niż przewiduje umowa.

Sprawa dotyczyła Spółki, która w 2017 r. podpisała umowę z dostawcą węgla. W zawartej umowie Przedsiębiorstwo zobowiązało się do zakupu określonej ilości surowca, a za niedotrzymanie tego warunku groziła Spółce kara w wysokości 20 proc. wartości niezamówionej części węgla. Z powodu pandemii w latach 2020-2021 zapotrzebowanie firmy na surowiec spadło, w wyniku czego Spółka nie zamówiła węgla w ilości do jakiej się zobowiązała, co w konsekwencji spowodowało, nałożenie przez dostawcę kary.

Spółka wystąpiła do organu o interpretację, czy wskazana kara może stanowić dla niej koszt uzyskania przychodów.

Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej zajął pozytywne dla Spółki stanowisko. Wskazał, że w art. 16 ust. 1 pkt 22 ustawy o CIT wprowadzono ograniczenie, które wyklucza z kosztów uzyskania przychodów kary umowne i odszkodowania z tytułów takich jak wady dostarczonych towarów, wykonanych robót i usług, zwłoka w dostarczeniu towaru wolnego od wad oraz zwłoka w usunięciu wad towarów albo wykonanych robót i usług.

Kara nałożona na spółkę nie została wprost wymieniona w tym katalogu. Przyczyna jej nałożenia jest też inna bowiem jest wynikiem niedopełnienia warunków umowy i niezamówienia wymaganej ilości węgla.

Interpretacja indywidualna dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej z 6 października 2022 r. sygn. 0111-KDIB1-1.4010.459.2022.2.BS.

Spółka nie musi czekać trzech lat na ponowne złożenie zawiadomienia o wyborze estońskiego CIT

Organ podatkowy w interpretacji indywidualnej uznał, że spółka, która w dniu składania zawiadomienia ZAW-RD nie spełniała wszystkich warunków do opodatkowania ryczałtem, nie musi czekać trzech lat, by ponownie złożyć zawiadomienie o wyborze ryczałtu.

W analizowanym przez organ stanie faktycznym, spółka złożyła zawiadomienie ZAW-RD o wyborze **ryczałtu** od dochodów spółek (tzw. estońskiego CIT). Jednym z warunków skorzystania z estońskiego CIT jest brak udziałów lub akcji w kapitale innej spółki.

Spółka przejęła akcje innego podmiotu na skutek konwersji długu na kapitał. Jeden z dłużników Spółka poinformował ją o prawomocnie zatwierdzonym układzie w postępowaniu restrukturyzacyjnym, przewidującym konwersję 20 proc. wartości wierzytelności spółki na akcje dłużnika. Spółka nie wyraziła zgody na objęcie w ten sposób akcji dłużnika, w związku z czym uznała, że nie posiada akcji innego podmiotu i spełnia warunki do skorzystania z estońskiego CIT. Spółka nie miała jednak racji, gdyż w dniu wpisania podwyższenia kapitału zakładowego do KRS weszła w posiadanie akcji innego podmiotu. Spółka złożyła wniosek o wycofanie zawiadomienia ZAW-RD i o powrót do dotychczasowych zasad opodatkowania, po czym zapłaciła zaległy podatek. Następnie, zaczęła zbywać akcje dłużnika, celem ponownego wybrania opodatkowania estońskim CIT.

Zdaniem Spółki, nie dotyczył jej art. 28l ust. 2 ustawy o CIT, zgodnie z którym w przypadku utraty prawa do opodatkowania ryczałtem podatnik może złożyć ponowne zawiadomienie ZAW-RD po upływie trzech lat podatkowych, z tym że nie wcześniej niż po upływie 36 miesięcy następujących po roku kalendarzowym, w którym utracił prawo do ryczałtu od dochodów spółek. Wskazany przepis dotyczy bowiem sytuacji, w której podatnik skutecznie wybrał opodatkowanie estońskim CIT, a następnie stracił do niego prawo. W analizowanym przypadku natomiast z chwilą składania zawiadomienia Spółka nie spełniała wszystkich przesłanek do wyboru estońskiego CIT, w związku z czym nigdy nie nabyła do niego prawa, a tym samym nie mogła go utracić.

Organ podatkowy zgodził się ze stanowiskiem Spółki, stwierdzając iż: „Skoro w momencie złożenia ZAW-RD, jak również w dniu wskazanym jako dzień rozpoczęcia opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek, nie spełniała ona wszystkich przesłanek niezbędnych do nabycia prawa do takiej formy opodatkowania, to nie mogła złożyć tego zawiadomienia skutecznie, a w konsekwencji być opodatkowana ryczałtem od dochodów spółek”. Dlatego też, Spółka nie musi czekać trzech lat na ponowne złożenie zawiadomienia ZAW-RD.

Interpretacja indywidualna dyrektora KIS z 12 października 2022 r., sygn. 0111-KDIB1-1.4010.482.2022.1.AW

WYROKI SĄDOWE

Wyplata świadczenia gwarancyjnego kosztem uzyskania przychodu

Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 11 października 2022 r., sygn. akt II FSK 397/20 w sytuacji, gdy przedsiębiorca na podstawie umowy gwarancyjnej wypłaci kontrahentowi świadczenie zastępcze, może zaliczyć taki wydatek do kosztów uzyskania przychodu.

Wniosek o wydanie indywidualnej interpretacji podatkowej w tej sprawie złożyła spółka prowadząca działalność w zakresie dostaw, instalowania i uruchamiania turbin wiatrowych oraz serwisu elektrowni wiatrowych, która zawarła z jednym z kontrahentów umowę na dostawę i montaż turbin wiatrowych oraz umowę na serwis turbin wiatrowych. Zgodnie z umową, farma wiatrowa została objęta 24 miesięczną gwarancją. Odpowiedzialność gwarancyjna wnioskodawcy obejmowała naprawę turbin oraz wypłatę odszkodowania z tytułu utraconych korzyści w związku z niewytworzeniem przez uszkodzone turbiny określonej ilości energii. Na etapie eksploatacji jedna z turbin uległa katastrofie budowlanej, a przyczyną były wadliwe śruby dostarczone przez wnioskodawcę.

Wskutek katastrofy i w ramach zawartej umowy gwarancyjnej, spółka wypłaciła swojemu kontrahentowi odszkodowanie z tytułu utraconych korzyści, a w miejsce naprawienia uszkodzonej turbiny, strony zawarły ugodę, w ramach której zamiast wykonania świadczenia polegającego na odbudowaniu zniszczonej turbiny, wnioskodawca zgodził się wypłacić na rzecz kontrahenta zastępcze świadczenie pieniężne.

Jego zdaniem wypłata wskazanego świadczenia pieniężnego stanowi dla niego koszt uzyskania przychodu inny niż bezpośrednio związany z przychodami. Wyjaśnił, że gdyby nie rozliczenie w postaci świadczenia zastępczego, wnioskodawca podjąłby kroki zmierzające do naprawy turbiny, a więc poniósłby wydatki związane z tą naprawą. Wskazał również, że świadczenie zastępcze wypłacone na rzecz kontrahenta na podstawie ugody zostało poniesione w celu zachowania i zabezpieczenia źródła przychodów oraz nie stanowi żadnego z wydatków określonych w zamkniętym katalogu wydatków niestanowiących kosztów uzyskania przychodów określonych w art. 16 ust. 1 ustawy o CIT, ani nie podlega wyłączeniu z kosztów podatkowych na podstawie innych przepisów ustawy. Tym samym powinno stanowić dla wnioskodawcy koszt uzyskania przychodów.

Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej nie podzielił jednak tego stanowiska i odmówił prawa do zaliczenia świadczenia zastępczego do kosztów podatkowych, uznając że w praktyce jest ono odszkodowaniem za niewłaściwe wykonanie umowy, co w konsekwencji wyłącza możliwość uwzględnienia takiego wydatku w kosztach uzyskania przychodu.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Szczecinie wyrokiem z dnia 9 października 2019 r., sygn. akt I SA/Sz 290/19 uchylił zaskarżoną interpretację indywidualną. Zwrócił uwagę na to, że świadczenie zastępcze było wypłacone na podstawie umowy gwarancyjnej, a nie jak błędnie przyjął Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej – było odszkodowaniem za niewłaściwe wykonanie umowy. Zdaniem Sądu, oceniając konkretny wydatek z punktu widzenia zastosowania art. 16 ust. 1 pkt 22 ustawy o CIT, w pierwszej kolejności należy jednoznacznie określić podstawę świadczenia, bowiem w sytuacji gdy podstawą świadczenia będzie odszkodowanie, przepis ten przy spełnieniu pozostałych przesłanek w nim wskazanych będzie mógł mieć zastosowanie, natomiast gdy podstawą świadczenia będzie gwarancja, nie będzie można mówić o zastosowaniu wyłączenia z tego przepisu.

Niniejsze stanowisko zostało w pełni uznane przez Naczelny Sąd Administracyjny.

Wyrok NSA z dnia 11 października 2022 r., sygn. akt II FSK 397/20

Niniejszy newsletter został przygotowany przez doradców AXELO Prawo i Podatki / AXELO Ostrowski Domagański i Wspólnicy sp. k. wyłącznie w celach ogólnoinformacyjnych i nie stanowi porady w rozumieniu polskich przepisów.

Nie powinni Państwo opierać swoich działań/decyzji na treści informacji zawartych w tej prezentacji bez uprzedniego uzyskania profesjonalnej porady.